

1a DECLINACIÓ.

Substantius de temes en -a-, amb genitiu singular **-ae**. La majoria són femenins, excepte alguns masculins que designen noms d'ofici, noms propis d'home o noms de rius.

	SINGULAR	PLURAL
N	a	ae
V	a	ae
Ac	am	as
G	ae	arum
D	ae	is*
Ab	a	is*

*també podem trobar la desinència *-abus*.

Només s'usa en aquells substantius que es poden confondre amb la 2a declinació:

dea, deae > deabus

deus, -i > deis

La **majoria** de substantius de la 1a declinació són de gènere **femení**, però n'hi ha també alguns de **masculins** que hem de saber distingir:

-Noms propis d'home: *Catilina*.

-Noms d'ofici: *agricola, pirata*.

-Noms propis de rius: *Garumna*.

2a DECLINACIÓ.

Substantius de temes en -o-, amb genitiu singular **-i**. La majoria són masculins o neutres, que es diferencien pel nominatiu singular. També n'hi ha alguns de femenins que designen noms d'arbre o topònims.

	SINGULAR		PLURAL	
	masc/fem	neutre	masc/fem	neutre
N	us / er / ir	um	i	a
V	e / er / ir	um	i	a
Ac	um	um	os	a
G	i		orum	
D	o		is	
Ab	o		is	

El substantiu *deus, -i* presenta les particularitats següents: no té vocatiu singular; el nom-voc plural potser *dei/dii/di* i el dat-abl plural *deis/diis/dis*.

3a DECLINACIÓ.

Substantius de temes en consonant o vocal -i-, amb genitiu singular **-is**. Comprèn substantius dels tres gèneres.

	SINGULAR		PLURAL	
	masc/fem	neutre	masc/fem	neutre
N	s / Ø	Ø / e	es	a / ia
V	s / Ø	Ø / e	es	a / ia
Ac	em (im)	Ø / e	es (is)	a / ia
G	is		um / ium	
D	i		ibus	
Ab	e / i		ibus	

Substantius de tema en consonant (imparisil·làbics).

Es divideixen en dos grups, només diferenciats en la formació dels nom-voc singulars:

-Els acabats en **l, r, n i s**: formen el nom-voc sg. sense desinència.

Els temes en n: masc/fem perden la nasal final en el nom-voc sg. Els que acaben en -men són neutres i no perden la nasal.

Els temes en s: pateixen rotacisme (canvi de la s a r en posició intervocàlica).

-Els acabats en **oclusiva** i en **-m**: formen nom-voc sg. amb desinència -s (excepte els neutres sense desinència).

labial + s > es mantenen ambdues

dental + s > cau la dental

gutural/velar + s > x

Substantius de tema en vocal (parisil·làbics).

Els masc/fem presenten tres formes de nom-voc sg: es/is/er i gen pl -ium.

Els neutres formen nom-voc-ac sg: e; abl sg: i; nom-voc-ac pl -ia i gen pl -ium.

Substantius mixtes.

-Hi ha un tipus de substantius que, tot i presentar antigament la vocal -i- en el nominatiu singular, amb el temps la van perdre a causa d'una influència analògica dels temes en consonant (*urb(i)s* > *urbs*).

Pel seu enunciat semblen temes en consonant, però fan el genitiu plural en -ium.

Pertanyen a aquest grup tots aquells mots en què la vocal -i- del genitiu va precedida de dues consonants (*pons, pontis / arx, arcis...*).

També s'inclouen en aquest grup una sèrie de mots neutres acabats en -al i -ar provinents de -

ali, -ari (*animal(i), animalis / exemplar(i), exemplaris...*).

-Hi ha un grup de paraules que, tot i ser parisil·làbiques, antigament eren temes en consonant i, per tant, presenten un genitiu plural en -um.

pater, patris / frater, fratris / mater, matris / senex, senis / canis, canis / iuuenis, iuuenis

Irregulars.

Iuppiter, Iouis

uis, uis: SG. uis, -, uim, uis, -, ui // PL. uires, uires, uires, uirium, uiribus, uiribus.

Hi ha una sèrie de substantius femenins, poc usuals, que fan Ac singular en -im, Ab singular en -i i Ac plural en -is: *sitis, -is; Tiberis, -is; turris, -is; ebris, -is.*

4a DECLINACIÓ.

Substantius de temes en -u-, amb genitiu singular **-us**. Comprèn substantius dels tres gèneres.

	SINGULAR		PLURAL	
	masc/fem	neutre	masc/fem	neutre
N	us	u	us	ua
V	us	u	us	ua
Ac	um	u	us	ua
G	us		uum	
D	ui		ibus / ubus*	
Ab	u		ibus / ubus*	

*desinència usada per evitar homonímies amb substantius de la 3a declinació.

El substantiu *domus, -us* pot presentar algunes formes de la 2a declinació: ab sg *domo*; ac pl *domos* i gen pl *domorum*.

5a DECLINACIÓ.

Substantius de temes en -e-, amb genitiu singular **-ei**. Tots són femenins, excepte *dies, -ei* que pot presentar els dos gèneres.

	SINGULAR	PLURAL
N	es	es
V	es	es
Ac	em	es
G	ei	erum
D	ei	ebus
Ab	e	ebus